

УДК 821.161.2-93.09"19/20"

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/87-2-36>

Ольга КРАВЕЦЬ,

orcid.org/0009-0001-1126-3493

кандидат філологічних наук, доцент,
докторантка катедри теорії літератури та порівняльного літературознавства
Львівського національного університету імені Івана Франка
(Львів, Україна) *olhakravets@yahoo.com*

НА ЗЛАМІ СТОЛІТЬ: МАРКЕРИ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ДИТЯЧОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Мета цього дослідження – простежити формування національної парадигми дитячої літератури у фокусі змін, які відбулись в останнє десятиліття ХХ століття та «спроєктували» контекст української дитячої літератури кінця 20 – початку 21 століття. У статті особливої актуальності та значимості надається маркерам дитячої літератури зазначеного періоду, які виокремлюють її з-поміж інших літератур. Література для дітей та юнацтва оперує власними наративними стратегіями, вона подає чіткі жанрові маркери, збагачуючи свою скарбницю прекрасними творами нового покоління авторів. Українська дитяча література зламу століть постає багатим джерелом для літературознавчих та мовознавчих досліджень. Окремі аспекти розвитку української дитячої літератури зазначеного періоду ретельно вивчаються у працях низки дослідників, що створює наукове підґрунтя для поважного трактування цієї царини в українському літературознавстві, а також для впровадження дитячої літератури в академічний дискурс.

Сучасна українська дитяча література зазначеного часового періоду представлена багатьма відомими письменниками. Усі вони добре впізнавані своїм авторським письмом та оригінальними вже серед читацької аудиторії персонажами. Володимир Рутківський, Леся Воронина, Зірка Мензатюк, Сашко Дерманський, Тарас та Мар'яна Прохаськи – одні з найпопулярніших письменників у сучасній українській дитячій літературі. Їхні твори відзначені різними номінаціями на престижних українських та закордонних конкурсах, часто перекладені іноземними мовами.

У статті використовується системний підхід із застосуванням описового методу, методу текстологічного аналізу та психологічного методу. Дослідження може використовуватись як матеріал для знайомства та вивчення сучасної української дитячої літератури зламу століть із притаманними їй особливостями, а також стати промоцією дитячої книги та дитячого читання.

Ключові слова: дискурс дитячої літератури, дитячі видавництва, жанроформи, концепт функції дитячої літератури, українська дитяча література.

Olha KRAVETS,

orcid.org/0009-0001-1126-3493

Candidate of Philological Sciences, Associate Professor,
Doctoral Candidate at the Department of Literary Theory and Comparative Literature
Ivan Franko National University of Lviv
(Lviv, Ukraine) *olhakravets@yahoo.com*

AT THE TURN OF THE CENTURY: MARKERS OF MODERN UKRAINIAN CHILDREN'S LITERATURE

The purpose of this study is to trace the formation of the national paradigm of children's literature in the focus of the changes that occurred in the last decade of the twentieth century and «projected» the context of Ukrainian children's literature of the late 20th – early 21st centuries. The article gives special relevance and significance to the markers of children's literature of the specified period, which distinguish it from other literatures. Literature for children and youth operates with its own narrative strategies, it provides clear genre markers, enriching its treasury with the wonderful works of a new generation of authors. The Ukrainian children's literature of the turn of the century becomes a rich source for literary and linguistic research. Certain aspects of the development of Ukrainian children's literature of the specified period are carefully studied in the works of a number of researchers, which creates a scientific basis for a respectful interpretation of this area in Ukrainian literary studies, as well as for the introduction of children's literature into academic discourse.

The Modern Ukrainian children's literature of the specified time period is represented by many famous writers. All of them are well recognized by their author's writing and original characters already among the reading audience. Volodymyr Rutkivskyi, Lesya Voronyna, Zirka Menzatyuk, Sashko Dermanskyi, Taras and Maryana Prokhasky are some of

the most popular writers in modern Ukrainian children's literature. Their works have been awarded various nominations at prestigious Ukrainian and foreign competitions, often translated into foreign languages.

The article uses a systematic approach using the descriptive method, the method of tectological analysis and the psychological method. The study can be used as material for getting acquainted with and studying the modern Ukrainian children's literature of the turn of the century with its inherent features, as well as to promote children's books and children's reading.

Key words: *children's discourse of children's literature, children's publishing house, concept of the function of children's literature, genre forms, Ukrainian children's literature.*

Постановка проблеми. Дитяча література має притаманні лише їй специфічні риси, отож цікаво простежити розвиток української дитячої літератури саме в «четвертий» період (за історичною періодизацією дослідника Бориса Шалагінова – О. К.). Адже в той час формуються національні особливості української дитячої літератури, вимальовуються обриси літератури дитячого кола читання, закладаються жанрова система й тематика цього літературного дискурсу, викристалізовується і сам контекст книги для дітей. Автор статті «Дитяча література: до питання історичної періодизації» слушно зазначає, що «кожний із періодів має свої внутрішні етапи, пов'язані з конкретними подіями суспільного, навіть державного життя» (Шалагінов, 2013: 49). Саме такі конкретні події – падіння 1989 року комуністичних режимів європейських країн Східної Європи, а згодом і спроба державного перевороту в серпні 1991 року, що привела до розпаду Радянського Союзу та проголошення 24 серпня 1991 року української Незалежності. І якщо в перші роки Незалежності про літературу радше говорилося як літературу після розпаду СРСР, а така тенденція була притаманна й країнам-сателітам Східної Європи, які позбулись колись насильно нав'язаних комуністичних режимів, то в науковому дискурсі наступних десятиліть українська дитяча література досліджується як самобутня, формована на зламі століть.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. За останні три десятиліття Незалежності українська дитяча література не лише розвивається, формується та виховує молоде покоління читачів, а й значно активується інтерес та зацікавлення науковців такою літературою. Дослідження у цій царині охоплюють дуже широкий аспект – від теоретичного обґрунтування наративної специфіки дитячої книги у кандидатській дисертації літературознавиці Папуші О. «Наратив дитячої літератури: специфіка художнього дискурсу» (2004) – до жанрологічних студій Н. Горбач «Жанр авторської казки в українській дитячій літературі: витоки та перспективи» (2016); докторська дисертація «Жанрово-стильова еволюція прози для дітей та юнацтва другої половини XX століття» (2014) та праця «Казкові мотиви та сюжети у сучасній українській прозі для дітей» (2016) В. Кизиловой,

монографія Т. Качак «Тенденції розвитку української прози для дітей та юнацтва початку XX ст.» (2018) та інші літературознавчі студії.

Мета статті. Вивчення та популяризація української дитячої літератури кінця XX – початку XXI століття із застосуванням притаманних їй маркерів – видавництва, персоналії дитячих письменників, різноманітні жанроформи. А також активування наукового дискурсу вивчення дитячої літератури в Україні, адже «дитяча література є цариною, яка заслуговує особливої уваги у навчальній практиці» (Кравець, 2018: 334).

Виклад основного матеріалу дослідження. Отож цікаво, «на перетині яких смислів конституюється поняття “дитяча література”» (Папуша, 2004: 20). Сучасна українська дитяча література розвивається в тріаді *автор – текст – читач*¹. Вона становить цікаву субсистему художньої літератури, наділену різними функціями – від дидактичної до розважальної. Визначаючи українську дитячу літературу як субсистему художньої літератури, варто вказати її якісно-євалюаційні критерії. Це і структурна організація самого літературного твору, адресованого малому чи молодому читачеві, інтенція автора, естетичні функції, дитячий (віковий) аспект, наративна специфіка дитячої книги. Змінюється і сам статус поняття «дитяча література» як «повноправного об'єкта українського літературознавства та методологічно цікавого об'єкта наратологічних студій» (Папуша, 2004: 181). В українській гуманістиці активується літературознавчий дискурс; маємо низку наукових досліджень дитячих творів українських та світових письменників, яскравих презентантів феномену дитячої літератури. Ці дослідження поступово втрачають фрагментарний та маргінальний характер, науковці працюють над формуванням та формулюванням самого терміну «дитяча література», відбуваються конференції та семінари, присвячені цій тематиці. Дослідження «художніх особливостей і тенденцій розвитку літератури для дітей та юнацтва» покликане стати платформою для мультидисциплінарних студій» (Качак, 2019: 3).

¹ Саме такими критеріями – базовими концептами – пропонує аналізувати теоретичне поле дитячої літератури дослідниця О. Папуша.

Прикметно, що в українська дитяча література вивчається у програмах навчальних дисциплін багатьох університетів. Серед них – Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського. Авторка програми навчальної дисципліни «Дитяча література», докторка філософії О. Казанжи, в одній із запропонованих тем пропонує для розгляду творчість сучасних українських письменників І. Андрусика, Зірки Мензатюк, О. Ільченка. У Хмельницькому національному університеті згадана академічна дисципліна вивчається як естетичний феномен через призму творчості українських дитячих письменників, авторка курсу Т. Коваль, кафедра української філології. Тема «Література для дітей та юнацтва у сучасних умовах (кінець ХХ – початок ХХІ ст.)» запропонована в контексті навчальної програми «Фольклор і дитяча література» (укладачка В. Галаган, Херсонський державний університет, кафедра української літератури). Проблематика та жанрове різноманіття сучасної української дитячої літератури проілюстровані доробком сучасних дитячих письменників В. Нестайка, І. Калинця, Ніни Бічуї, Галини Малик, О. Гавриша, А. Кокотюхи та ін.

У Львівському національному університеті імені Івана Франка жанрове та тематичне різноманіття української сучасної дитячої літератури розглядається у дисципліні вільного вибору «Художні парадигми в слов'янських літературах ХХ століття». Тематичний блок знайомить слухачів курсу з патріархом сучасної української дитячої літератури В. Нестайком, львівською казкарською традицією та літературним дебютом українських художниць Л. Кара-Коці та Б. Крип'якевич (авторка курсу доц. О. Кравець, кафедра слов'янської філології імені проф. І. Свенціцького). Цікавим навчально-методичним посібником для студентів є праця В. Кизилової «Українська література для дітей та юнацтва: новітній дискурс» (Луганський національний університет імені Тараса Шевченка, 2015). Подібні навчальні дисципліни викладаються в низці інших українських університетів.

Здобуття Україною Незалежності спричинило справжнісінький ренесанс у виданні дитячих книжок. Цьому сприяв значний прогрес у книгодрукуванні та поліграфії; змінюється і сам споживач цієї продукції – дитина. В радянській Україні монополістом на дитячі видання був Дитвидав УРСР, 1934, перейменований згодом на видавництво «Веселка». Книжки видавались величезними тиражами, які нерідко сягали навіть мільйонних накладів. Попри тематичне різноманіття видав-

ництва запам'ятались ще й чудові візуалізації – ілюстрації відомих митців. Декоративний живопис Марії Примаченко, книжкова графіка Софії Караффи-Корбут, самобутня образна мова Володимира Голозубова вражали майстерно скомпонованою композицією малюнків. Видання за участі згаданих ілюстраторів ставали знаковими книжками свого часу й здобували нагороди не лише в Україні, але й поза її межами.

Отож разом із незалежною державою зароджується і незалежне книговидавництво. Змінюються тенденції ринку дитячої літератури, цей сегмент заповнює україномовна продукція українських дитячих видавництв, витіснивши російські. Одна із найавторитетніших дослідниць української дитячої літератури Емілія Огар, членкиня Міжнародного товариства дослідників дитячої літератури IRSCCL, в низці своїх праць цікаво обґрунтувала теоретико-практичний дискурс видання української дитячої книжки². Чудові книжкові видання насамперед видавництва «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА», а згодом й інших, мають величезну виховну роль на розвиток та вироблення читачьких смаків дітей та юнацтва.

Історію про малого Гриця з Франкового оповідання «Грицева шкільна наука» на початку 90-х років використав український поет Іван Малкович для назви свого новоствореного дитячого видавництва «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА». Це було перше дитяче видавництво незалежної України, яке з 1992 року голосно заявило про свою появу високою художньою та поліграфічною якістю. Книжки видавництва щорічно відзначаються найвищими нагородами престижних книжкових форумів. Видавництво «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА» є справжнім феноменом вітчизняного книговидавництва. На книжках «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА» виросло не одне покоління українців, привчених до читання добрих та якісних книжок. Своїми виданнями «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА» намагається відновити культ Книги, культ Доброї Дитячої Книги, умілого виховника й життєвого порадирика, справжнього Вчителя, який би від наймолодшого віку виховував і формував особистість, гідну людину третього тисячоліття.

Величезна кількість видавництв дитячої літератури, поміж якими Видавництво Старого Лева, Грані-Т, Зелений Пес, Країна Мрій, Перо, Ранок, Урбіно та ін., які появились вже в незалежній Україні, сприяють потужному розвитку сучасної української дитячої літератури. Відбуваються «...суттєві

² Огар, Емілія. 2012. Дитяча книжка в українському соціумі (досвід перехідної доби): монографія. Львів: Світ.

зміни в адресації та рецепції дитячої літератури» (Шалагінов, 2013: 49). У дитячій літературі часто маємо певну дихотомію дорослий/дитячий письменник, а згодом «остаточно утворюється спеціальне коло авторів, що пишуть тільки для дітей» (Шалагінов, 2013: 49). І як слушно зазначає відома дослідниця дитячої літератури/дитячого книговидавання Емілія Огар, «справжній бум спостерігаємо упродовж останніх кількох років: корпус дитячих авторів поповнився десятком нових імен» (Огар, 2015: 102). Серед дитячих письменників – номінанти найвищої державної нагороди Національної премії України імені Тараса Шевченка та відзнак в галузі дитячої літератури – Літературна премія ім. Лесі Українки, премія «Звук павутинки» ім. Віктора Близнеця, Золотий лелека, Золоті письменники України, переможці конкурсу Книга року ВВС. Статус дитячого письменника міцно закріпився за цілою когортою українських авторів: до цієї плеяди належать, насамперед патріарх української дитячої літератури Всеволод Нестайко (1930–2014), а його трилогія «Тореадори з Васюківки» внесена до Особливого почесного списку імені Г. К. Андерсена.

На кін виходить історична тематика (заборонені та часто спотворені в радянські часи теми, правдива інтерпретація різних подій аж після здобуття Незалежності), яка покликана формувати, розвивати й гартувати патріотичні почуття молодого покоління. Автор пригодницької тетралогії про джур, класик української літератури Володимир Рутківський (1937–2021) майстерно відновлює жанр історичного дитячого роману. Упродовж декількох років, з 2007 по 2015 видавництво «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА» друкує одну за одною частини трилогії «Джури козака Швайки» (2007), «Джури-характерники» (2009), «Джури і підводний човен» (2010), а згодом і останню «Джури і Кудлатик» (2014–2015)³. У згаданій серії історичної прози для дітей письменник оригінально інтерпретує історію України від найдавніших часів до часів славної Козаччини. Авторська манера нарації особливо захоплює підліткову аудиторію, адже саме їхні однолітки Грицик, Санько та інші хлопці, а не відомі постаті, стають свідками історичних подій. Дитячі історичні романи В. Рутківського є не лише доброю промоцією української історії серед шкільної молоді, вивченням певних подій за посередництвом художнього слова, вони вчать любити свою Батьківщину, а за потреби – стати на її оборону.

Київська письменниця Зірка Мензатюк (1954) своїми цікавими творами щоразу проявляє неабиякий

талант до написання дитячих книжок, її оповідна майстерність охоплює різні жанри – вірші, казки, оповідання, пригодницькі повісті. «Таємниця козацької шаблі» (2006), пропонується для позакласного вивчення в курсі «Українська література» для середньої школи. Зірка Мензатюк цікаво та вміло будує сюжетну лінію свого твору, впливаючи у канву історичні події⁴. Обираючи надзвичайно цікавий маршрут, у пошуки своєї козацької реліквії – шаблі вирушає родина Руснаків. Маємо цікавий сюжет, драматичним розвитком подій, контрастне групування дійових осіб, адже пошукам козацької шаблі всіляко протистоїть нечиста сила – родина чортів із сином Антипом.

Жанровим та тематичним різноманіттям вражає творчість дитячої письменниці Лесі Ворониної (1955) – це повісті, пригодницькі повісті, дитячі детективи, понад 100 сюжетів коміксів, роман. З 1996 року письменниця видає серію детективних повістей «Суперагент 000» із супергероєм Грицем Мамаєм. Протогерой Л. Ворониної опиняється в різних ситуаціях – і в кожній собі порадить, розкриє найзаплутаніші злочини. Він вислідить небезпечну терористку, якою виявиться бабуся ніндзя й порятує світ. У сучасному дитячому детективі «Суперагент 000» закована авторська світобудова, цей квест хочеться розгадати якомога швидше і братися за наступні частини, пізнавати захоплюючі пригоди суперагента 000. Книжка здобула статус своєрідної української «Бондіани», якою Л. Ворониної популяризує детективний жанр в сучасній українській дитячій літературі, розвиває вміння застосовувати аналітичне мислення. Саме ця книжкова серія стала *Magnum opus* авторки⁵.

До молодшого покоління сучасних дитячих українських письменників належить Олександр Дерманський (1976), автор понад 30-ти книжок для дітей. Сучасну українську дитячу літературу важко уявити без цього письменника, автора численних віршів, казок, повістей. Уже з першої своєї книжки, написаної в жанрі повісті-казки, Сашко Дерманський (саме так автор підписує та видає свої твори) творить авторський цікавий світ. Зооперсонажі С. Дерманського – яскраві та оригінальні, вони дуже швидко стають улюбленцями дитячої

⁴ У битві під Берестечком 1651 року загинули тисячі запорізьких козаків, це місце відоме як Козацькі Могили й отримало в часи Незалежності статус національного історико-меморіального заповідника.

⁵ 2012 року дитяча пригодницька науково-фантастична повість «Таємне Товариство Боягузів, або Засіб від переляку № 9» здобула премію «Дитяча книга року ВВС».

авдиторії. Головні персонажі – це вужик Онисько з казки із продовженням «Володар макуци, або Пригоди вужа Ониська», Чудовисько Чу з серії найпопулярніших книжок «Чудове Чудовисько»⁶, «Чудове Чудовисько в Країні Жаховиськ», «Чудове Чудовисько і Погане Поганисько», дракон «Омелько з Казок Дракона Омеляка». С. Дерманський цікаво описує своїх героїв – зооперсонажів, чудовисько Чу, до прикладу, виглядає так: «Соня підійшла до вікна – люди добрі! Там справді стояло чудовисько. Воно було наче маленький стіжок сіна – не набагато вище за Соню, але з доволі великою головою, волохате, та ще й засніжене. Щоправда, сіно не буває такого яскраво-рожевого кольору та ще й (Соня лише тепер це розгледіла) в синю цяточку» (Дерманський, 2006: 6). Сашко Дерманський – номінант та переможець різних літературних конкурсів⁷; він творить неповторний авторський стиль, збагачує своїми творами сучасну українську дитячу літературу.

Казкову повість «Втеча звірів, або новий бестіарій» із дедикацією своїй донечці Ладі, відома сучасна українська письменниця Галина Пагутяк (1958) написала ще 1989 року, проте книжка була видана аж 2006 року у видавництві А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА: «Цю книжку я написала ще сімнадцять років тому. З нею трапилося те, що й з Книгою Єдиного. Загубився рукопис і довелося писати все заново. Потім він знову загубився, і випадково на горищі я знайшла розрізнені листочки, погрижені й пожовані. Досі не знаю, як вони там опинилися. Маю підозру, що це сталося не без втручання Єдиного. Тоді я дописала зовсім нові епізоди, щоб йому сподобалося, і, на щастя, рукопис більше не загубився. Правда, комп'ютер поведився трохи дивно, і одного разу звідти зник увесь текст. Тоді я подумала, що книжка буде найкращим способом зберегти цю неслухняну повість» (Пагутяк, 2006: 6).

У своїй казковій повісті письменниця продовжує традицію творення в дитячій літературі українського бестіарію. Вона звертається до цього популярного у світовій дитячій літературі жанру, наповнює його яскравими самобутніми персонажами, цікавою сюжетною лінією. Випадкова знахідка на горищі, книжка в шкіряній палітурці, стає цікавим зачином, як пише сама авторка «що у цій книзі початок важливіший за кінець» (Пагутяк, 2006: 7). Каспар та його приятелька Доня пере-

живають цікаві пригоди, навіть стають пташками, аби швидше наздогнати Єдиного. У «Втечі звірів, або новий бестіарій» Г. Пагутяк порушує актуальні проблеми сьогодення – захист звірів: «Ми живемо поруч із звірами ніби чужі. Але в нас усіх – одна Земля і кров одного кольору – червоного. Треба поважати кожне життя, хай це буде життя комашки, ящірки чи пташки. [...] Я написала цю книгу, бо звірі справді можуть нас залишити. Адже ми не визнаємо їх за своїх братів, ставимося як до речей, знущуємося, і, страшно подумати, вбиваємо. Вони більше не хочуть жити з нами. Сумно буде, коли на Землі залишаться самі люди!» (Пагутяк, 2006: 7).

Справжньою подією в українському дитячому книговидаванні стала трилогія своєрідної кротячої епопеї, що об'єднала книжки «Хто зробить сніг», «Куди зникло море», «Як зрозуміти козу» творчого тандему Тараса Прохаська⁸ та Мар'яни Прохасько. Кротяча епопея, яка упродовж 2013–2015 років виходила у «Видавництві Старого Лева», написана в жанрі авторської казки, особливо популярному в сучасній дитячій літературі. Варто принагідно зазначити, що це був літературний дебют Т. Прохаська як дитячого письменника, а Мар'яни як художниці-ілюстраторки. Перший спільний творчий досвід виявився надзвичайно вдалим. Книжка одразу перемогла в конкурсі «Книга року ВВС – 2013», стала «Книжкою року 2013» номінація «Дитяче свято», а 2014 року відзначена одним із найпрестижніших світових каталогів дитячих книжок The White Ravens 2014. Наступні частини трилогії також перемагали в різних номінаціях, а перша частина казки про кротячу родину, яка виховує тринадцять кротенят, перекладена латвійською, корейською та словацькою мовами.

Не дивує й те, що творчий проєкт українського письменника неабияк зацікавив книговидавців інших країн. Адже маємо цікаву розповідь про кротячу сім'ю (кротик також є протогороєм всесвітньо відомої епопеї класика чеської дитячої літератури Едуарда Петішки), ще й до того багатодітну. Автор надає своїм персонажам відповідний тоpos – Буковий ліс – та розміщує їх у часопросторі. Тато-кріт дуже заправцьований, бо займається виданням «Кротячої правди»; мама-кротиха має багато хатніх обов'язків, зрідка грає на контрабасі. Окрім кротячої родини, маємо ще й інших анімалістичних персонажів, які цікаво доповнюють життя та побут головних героїв – це і Німа Куниця, і сестри-білченята Жужіка та Ержіка, влас-

⁶ Книжка «Чудове Чудовисько» з 2006 року перевидавалася 15 разів.

⁷ Книжка «Мері», видавництво «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА», перемогла в конкурсі «Книга року ВВС» – 2018, номінація «Дитяча книга року ВВС».

⁸ Тарас Прохасько (1968), біолог за фахом, разом із письменниками із Ю. Андруховичем, Ю. Іздріком та В. Єшкелевим є репрезентантом станіславського феномену.

ник кнайпи Іжак, із наголосом на першому складі. Т. Прохасько робить акцент на сім'ї кротів і саме родина стає тим своєрідним центром, від якого розпочинаються пошуки свого власного місця на землі і бажаним місцем повернення. Кротяча епопея Тараса та Мар'яни Прохасько стала справжнім шедевром сучасної української дитячої літератури, який розпочав свою мандрівку й іншими країнами.

Висновки. За роки Незалежності дитяча література повністю позбувається рис колоніальної та маргінальної літератури, натомість постає самодостатньою та багаторівневою. Вона збагачується новими образами, незвичайними фабулами та моделями казкового світу. Українська дитяча література

стає чітко структурованою, має притаманні їй жанрово-тематичні маркери. Виділяються найбільш вживані жанроформи: історичний дитячий роман, пригодницький роман, пригодницька та детективна повість, казкові оповідання, авторська казка. Дитячі письменники стають добре впізнаваними своєю оповідною манерою, а «залучення їхніх творів до літературознавчого дискурсу дало змогу простежити еволюцію літератури для дітей та юнацтва» (Кизилова, 2014: 4). Маючи витворений канон дитячої прози, який став базовим у творчості декількох поколінь дитячих письменників, сучасна українська дитяча література стає органічною та повноправною частиною національної літератури.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Дерманський С. Чудове Чудовисько. Київ : А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2006. 272 с.
2. Качак Т. Художньо-естетична парадигма сучасної української прози для дітей та юнацтва : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра філол. наук : 10.01.01. Черкаси, 2019. 42 с.
3. Кизилова В. Жанрово-стильова еволюція прози для дітей та юнацтва другої половини ХХ століття : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра філол. наук : 10.01.01. Київ, 2014. 40 с.
4. Кравець О. Література для дітей та молоді – академічна університетська дисципліна. *Вісник Львівського університету. Сер. Філологія. Хорватистика*. 2018. Вип. 69. С. 333–340.
5. Огар Е. Українська дитяча книга кінця ХХ–початку ХХІ ст.: літературно-видавничий «портрет» на тлі доби. *Acta Universitatis Wratislaviensis No 3717. Studia o Książce i Informacji*. 2015. Вип. 34. С. 95–108.
6. Пагутяк Г. Втеча звірів, або новий бестіарій. Київ : А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2006. 240 с.
7. Папуша О. Дитяча література як маргінес літературознавчої теорії: до проблеми конституювання об'єктів наукового дискурсу. *Слово і час*. 2004. № 12. С. 20–26.
8. Папуша О. Теоретичний дискурс дитячої літератури: у пошуках об'єкта. *Вісник Львівського університету. Сер. Філологія. Теорія літератури та порівняльне літературознавство*. 2004. Вип. 33. Ч. 2. С. 172–183.
9. Шалагінов Б. Дитяча література: до питання історичної періодизації. *Слово і Час*. 2013. № 7. С. 46–53.

REFERENCES

1. Dermanskyi S. (2006) Chudove Chudovysko [Wonderful Monster]. Kyiv : A-BA-BA-HA-LA-MA-HA. 272 s. [in Ukrainian].
2. Kachak T. (2019) Khudozhno-estetychna paradyhma suchasnoyi ukrainskoyi prozy dlya ditey ta yunatstva : Avtoref. dys. na zdob. nauk. stupenya doktora filol. nauk : 10.01.01 [Artistic and aesthetic paradigm of contemporary Ukrainian prose for children and youth. Qualifying scientific work on the rights of manuscripts in the specialty 10.01.01]. Cherkasy. 42 s. [in Ukrainian].
3. Kyzlyova V. (2014) Zhanrovo-stylova evolyutsiya prozy dlya ditey ta yunatstva druhoyi polovyny XX stolittya : Avtoref. dys. na zdob. nauk. stupenya doktora filol. nauk : 10.01.01 [Genre and stylistic evolution of the childhood and youth reading of the 2nd half of the XX century in the specialty 10.01.01]. Kyiv. 40 s. [in Ukrainian].
4. Kravets' O. (2018) Literatura dlia ditei ta molodi – akademichna universytetska dystsyplina [The literature for children and youth – academic university discipline]. Visnyk Lvivskoho universytetu. Ser.: Filolohiia. Khorvatystyka. Vyp. 69. S. 333–340. [in Ukrainian].
5. Ohar E. (2015) Ukrainska dytiacha knyha kintsia XX – pochatku XXI st.: literaturno-vydavnychy «portret» na tli doby [Ukrainian children's book of the end of the 20th – at the beginning of 21st: Literary and publishing “image” in the historical background]. Acta Universitatis Wratislaviensis No 3717. Studia o Książce i Informacji. Vyp. 34. S. 95–108. [in Ukrainian].
6. Pahutiak H. (2006) Vtecha zviriv, abo novyy bestiariy [The Escape of Animals, or The New Bestiary]. Kyiv : A-BA-BA-HA-LA-MA-HA, 2006. 240 s. [in Ukrainian].
7. Papusha O. (2004) Dytiacha literature yak marhines literaturoznavchoyi teorii: do problemy konstytuyuvannya ob'ektiv naukovoho dyskursu [Children's literature as the margin of literary theory: to the problem of constituting objects of scientific discourse]. Slovo i chas. № 12. S. 20–26. [in Ukrainian].
8. Papusha O. (2004) Teoretychnyi dyskurs dytiachoi literatury: u poshukakh ob'iektu [Theoretical discourse on children's literature: in search of the object]. Visnyk Lvivskoho universytetu. Ser.: Filolohiia. Teoriia literatury ta porivnialne literaturoznavstvo. Vyp. 33. Ch. 2. S. 172–183. [in Ukrainian].
9. Shalahinov B. (2013) Dytiacha literatura: do pytannia istorychnoi periodyzatsii. [Theoretical reflections on the historical periodization of children's literature]. Slovo i chas. № 7. S. 46–53. [in Ukrainian].